

Aan:
Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. De Minister
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Van:
Bewoners Strijp-R Eindhoven
Per adres M. van de Ven
Elburglaan 29
5651EH Eindhoven

Betreft: Internetconsultatie Herziening Warmtewet

Eindhoven, 16 augustus 2016

Reactie Herziening Warmtewet

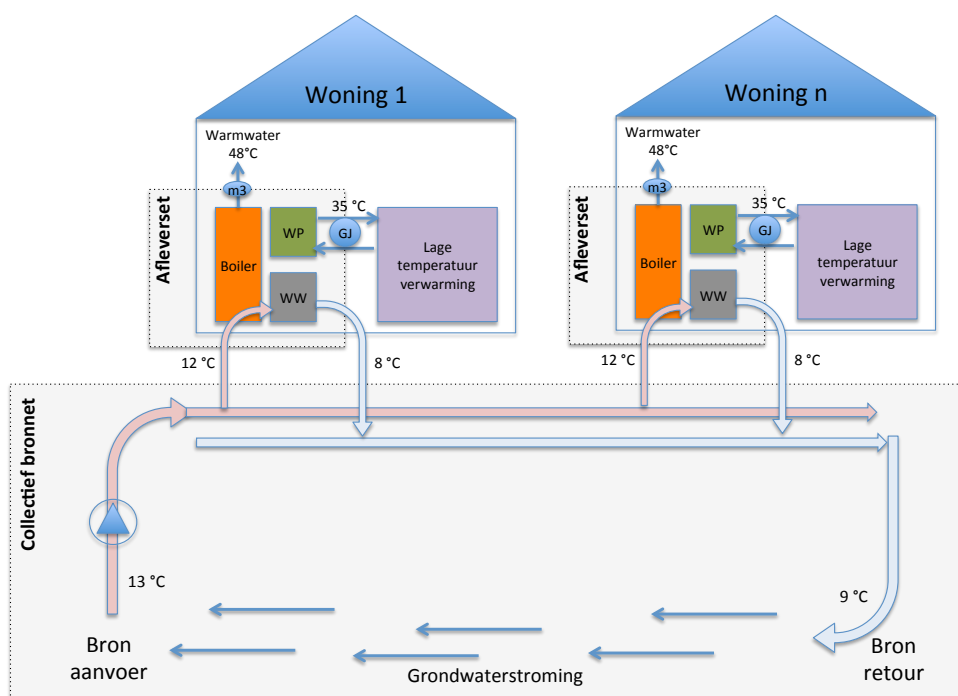
In de wijk Strijp-R (Eindhoven) zijn wij (vrije kavels en projectbouw) verplicht gesteld door de projectontwikkelaar Amvest om mee te doen aan een collectief WKO systeem welk door Hydreco BV, gevestigd in Breda, aangelegd en geëxploiteerd wordt. Hydreco BV heeft hierbij gekozen voor een alternatieve technische oplossing. Dit leidt tot interpretatie verschillen met betrekking tot hoe de Warmtewet toegepast dient te worden.

In deze reactie zullen wij allereerst een principeschets geven van het door Hydreco BV geboden systeem, vervolgens in gaan op de consequenties van de huidige Warmtewet op deze situatie, dan de verwachte gevolgen van de voorgestelde herziening Warmtewet schetsen en tenslotte onze visie geven op de verdere ontwikkeling van het wetsvoorstel.

Situatieschets Hydreco WKO systeem

Het systeem zoals dit door Hydreco BV is aangelegd is schematisch weergegeven in figuur 1. Het systeem bestaat uit een collectief bronnet wat voor de gehele wijk is aangelegd en een 'afleverset' welke in ieder woning geplaatst is.

Het bronnet is een grondwater netwerk waarbij grondwater uit een lager gelegen grondwaterlaag wordt opgepompt en na warmte uitwisseling in de woningen op grote afstand (>1 km) in dezelfde grondwaterlaag wordt terug gepompt. Er wordt in het bronnet niet actief warmte onttrokken of toegevoegd. Dit gebeurt namelijk lokaal in de afleverset.

Figuur 1 Principeschets Hydreco WKO

De afleverset bestaat uit een grondwaterwisselaar, een warmtepomp, een warmwater boiler en een meterset (GJ & m³). De afleverset is in volledig eigendom van Hydreco, maar de opstelplaats ter grootte van ± 5 m³ dient door de woningeigenaar ter beschikking gesteld te worden. De warmtemeter bevindt zich tussen afleverset en lage temperatuur verwarming van de woningeigenaar. De elektrische energie voor het bedienen van de warmtepomp wordt separaat door Hydreco aangeleverd via een aparte aansluiting op het stroomnet.

Hydreco stelt te voldoen aan het Niet Meer Dan Anders principe volgende de Warmtewet. Facturering aan de gebruikers vindt plaats op basis van de volgende posten:

1. Eenmalig aansluitvergoeding ofwel Bijdrage Aansluit Kosten (BAK)
2. Vastrecht voor gebruik van warmte
3. Vastrecht voor gebruik van koude
4. Vergoeding voor gebruik van de afleverset
5. Meettarief
6. Variabele kosten warmte (per GJ)
7. Variabele kosten warmwater (per m³)

Consequenties van de huidige Warmtewet.

De bestaande Warmtewet is gebaseerd op het Niet Meer Dan Anders (NMDA) principe welk door het ACM verder als volgt gedefinieerd is:

*“De maximumprijs voor warmte is gebaseerd op **alle kosten** die een verbruiker zou moeten maken voor het verkrijgen van dezelfde warmte als wanneer hij een gasaansluiting zou hebben. Verbruikers op het warmtenet betalen op deze manier niet meer dan voor gas. Dit zogenaamde niet-meer-dan-anders-principe gaat niet in alle gevallen op. Er is namelijk gekozen om de maximumprijs te baseren op een gemiddelde verbruiker in de gassituatie. Een gemiddelde verbruiker van gas is iemand met een G6 meter en een combiketel met HR107 label met comfortklasse CW4 voor tappen. Hiernaast zijn verschillende zaken vooraf bepaald zoals leidingverliezen, rendementen voor ruimteverwarming en warm tapwater, en de verdeling van de warmtevraag hierbij. Deze kunnen per individuele situatie verschillen van de gemiddelde verbruiker.”*

Dit principe is vervolgens door ACM in detail uitgewerkt in een modelberekening <https://www.acm.nl/nl/download/bijlage/?id=12736>. Hierin worden ook duidelijk alle kosten meegenomen, maar is voor de beheersbaarheid uitgegaan van de gemiddelde situatie in plaats van ieder specifiek geval apart te bekijken. Dit leidt tot acceptabele afwijkingen van enkele procenten ten opzichte van de gasreferentie situatie.

Op basis van dit rekenmodel stelt ACM vervolgens maximum tarieven vast voor de eenmalige aansluitvergoeding, het vastrecht, het meettarief en warmte per Giga Joule. Vervolgens stelt het ACM dat de aansluitkosten in het geval van een nieuwe aansluiting op een nieuw netwerk niet gereguleerd wordt. De wetgever gaat er hierbij vanuit dat er keuze vrijheid is bij het kiezen van de oplossing en leverancier zodat hierbij de marktwerking voldoende zekerheid biedt. Een vergelijkbare oplossing is gekozen ten aanzien van de kosten van de afleverset welke gebaseerd dienen te worden op de feitelijke kosten.

Het al dan niet vaststellen van maximum tarieven voor verschillende kostencomponenten ten aanzien van warmtelevering kan leiden tot een inzichtelijkere prijsreferentie voor consumenten en vormt op zichzelf geen probleem. Het feitelijke probleem ontstaat pas dan wanneer het NMDA principe bij de verdere handhaving wordt losgelaten. Op dat moment blijft de consument namelijk vogelvrij omdat de leverancier de wettelijke maximum tarieven kan hanteren en op de niet gereguleerde posten –aansluitkosten nieuwbouw, afleverset, levering koude en variabele kosten warmwater- zijn business case kan goedmaken.

Dit is dan ook precies wat er in de praktijk gebeurt. In figuur 2 zijn de tarieven zoals die volgen uit de ACM modelberekening voor zowel de gasreferentie als een typisch warmtenet weergegeven en vergeleken met de tarieven zoals die door Hydreco gefactureerd worden. De extra aansluitkosten van 6103 Euro (BAK) resulteren volgens ACM berekening in een jaarlijkse extra kosten van 300 Euro gedurende de contractduur van 30 jaar. Via de niet gereguleerde kosten voor de afleverset wordt ongeveer 175 Euro extra in rekening gebracht en tenslotte wordt er nog een vastrecht voor koude geheven van ongeveer 120 Euro. Hiermee zijn de jaarlijkse vaste kosten voor de gebruiker in dit geval ongeveer 600 Euro hoger ofwel meer dan dubbel zo duur dan in de gasreferentie situatie.

Kostensoort	Regulering	Gas ACM		Warmtenet ACM		Hydreco WKO	
		Eigen	Leverancier	Eigen	Leverancier	Eigen	Leverancier
Eenmalig							
Aansluitkosten	Max	€ 928,01			€ 928,01		€ 928,01
Extra aansluitkosten							€ 6.102,94
Per 15 jaar							
Installatie	Vrije aanschaf	€ 2.325,80		€ 1.959,80			
Jaarlijks Warmte							
Installatie afschrijving + rente		€ 191,97		€ 161,76		€ 300,30	
Installatie onderhoud	Vrije aanschaf	€ 141,51		€ 45,58			
Huur afleverset / warmtewisselaar	Redelijk						€ 382,89
Meerkosten elektrisch koken							
Vastrecht	Max		€ 171,03		€ 276,13		€ 276,13
Meettarief	Max		€ 24,97		€ 24,97		€ 24,97
Subtotaal		€ 333,48	€ 196,01	€ 228,40	€ 301,10	€ 321,35	€ 683,99
Totaal		€ 529,48		€ 529,50		€ 1.005,34	
Jaarlijks Koude							
Vastrecht (vrijstaande woning)	Markt						€ 121,82
Verbruik							
Gigajoule	Max		€ 22,66		€ 22,66		€ 22,66
Warm tapwater per m3	Markt						€ 3,60

Figuur 2 Interpretatie Warmtewet door Hydreco (prijzen 2016 incl BTW)

Andere belangrijke hiaten in de huidige Warmtewet naast het hierboven geïllustreerde loslaten van het NMDA principe bij de uitvoering van de wet zijn voor ons:

1. Het niet meenemen van de kosten voor warmwater bereiding, welke bij ons WKO systeem niet in de variabele kosten voor warmte geïntegreerd zijn.
2. Het niet meenemen van koude levering, welke noodzakelijk is voor het garanderen van warmtelevering en in de praktijk een zeer beperkt comfort verhogende functie heeft.
3. De langdurige koppeling aan de gasprijzen terwijl deze zich anders kunnen ontwikkelen dan bijvoorbeeld elektrische energie.
4. Het niet meenemen van het energiebelasting effect. Zeker in combinatie met zonnepanelen bestaat er een grote kans dat de consument de teruggave energiebelasting mist loopt doordat er te weinig energiebelasting in rekening is gebracht. Op warmte wordt namelijk geen energiebelasting geheven in tegenstelling tot gas.

Consequenties voorgestelde herziening Warmtewet.

Een belangrijk min punt van de voorgestelde herziening van de Warmtewet is het loslaten van het NMDA principe op het moment van de investeringsbeslissing. Er wordt namelijk gesteld dat de aansluitkosten gebaseerd dienen te worden op de gemiddelde feitelijke kosten voor aansluiting op een warmtenet. Vervolgens wordt gesteld dat de kosten voor de afleverset gebaseerd dienen te worden op de gemiddelde feitelijke kosten voor een afleverset. Hierbij worden 3 varianten onderkend om e.e.a. beheersbaar te houden. Aangezien initiële aansluiting en jaarlijkse exploitatiekosten van de afleverset integraal onderdeel uitmaken van de ACM modelberekening voor het vaststellen van het vastrecht is het onduidelijk hoe dit vastrecht tot stand gaat komen bij de verschillende afleversets en of NMDA dan nog geldt.

Het verder uit detailleren van de verschillende kostencomponenten stelt ook hoge eisen aan het verder afbakenen van de verschillende systeemdelen. Het is ons bijvoorbeeld niet duidelijk wat de afbakening is van een huisaansluiting. Deze zal starten bij de hoofdleiding in de straat maar waar stopt die? Is dit tot aan de koppeling op de afleverset? Zit hier de bemetering bij?

Hetzelfde geldt voor de afbakening van de afleverset. Wij interpreteren dat nu als alles wat nodig is om van de huisaansluiting te komen tot de lage temperatuurverwarming – ofwel het geheel van warmtewisselaar, warmtepomp, boiler en alle bijbehorende leidingen-. Het wetvoorstel benoemt echter een warmtepomp als onderdeel van de binneninstallatie i.p.v. de afleverset. Onduidelijkheid hierover kan leiden tot verschillende interpretaties wat nadelig kan uitpakken voor de consument.

Een andere complexiteit die wordt toegevoegd is de koppeling tussen de GJ prijs en de aflevertemperatuur. In het door Hydreco geleverde systeem reken je dan af op de 35 gr die de lage temperatuur verwarming instroomt of op de 12 gr die het huis binnenkomt?

Kortom, wij zijn er bang voor dat de voorgestelde insteek opnieuw een (groter) aantal kostencomponenten vastlegt maar een onvoldoende integrale benadering in zich heeft om de gaten te dichten die leveranciers gebruiken om hun business cases te dichten (denk bv aan installatiekosten voor de afleverset, vervangingskosten afleverset). Daarnaast groeit de complexiteit met diversificatie van afleversets, koppeling aan feitelijke kosten. Wij vragen ons daarbij af of dit voldoende beheersbaar zal blijken te zijn en blijft passen op nieuwe/alternatieve technische oplossingen zoals het door Hydreco geboden systeem.

Positieve elementen die wij zien in het wetsvoorstel zijn:

1. Het gebruik van een maatgevende situatie op het moment van investering i.p.v. jaarlijkse herziening van alle tarieven;
2. Indexering van warmtetarieven op basis van energieprijzen i.p.v. de langdurige koppeling aan gasprijzontwikkelingen;
3. Het reguleren van koude levering in de context van noodzakelijkheid voor warmtelevering;
4. Het toelaten van andere tariefstructuren die meer recht doen aan grotere initiële investeringen voor warmtesystemen en lagere variabele kosten. Ofwel biedt de consument een terugverdientijd;
5. Het normaliseren van de kosten voor nieuwe aansluitingen;
6. Het expliciet meenemen van WKO systemen;

Elementen die wij echter onvoldoende afgedekt zien in het wetsvoorstel zijn:

1. Tariefstelling voor warmwater per m3. Dit verschilt nu enorm per leverancier en een referentie ontbreekt.
2. Het ontbreken van een visie op het energiebelasting effect als beschreven in het vorige hoofdstuk.
3. Het Niet Meer Dan Anders principe als borging van de integrale maximale kosten om te voorkomen dat de som van gereguleerde maximale tarieven of interpretatie verschillen toch kunnen leiden tot veel meer dan anders.

Conclusie / visie

Al met al vinden wij dat het wetsvoorstel poogt de hiaten bij de uitvoering van de huidige warmtewet te adresseren. De consequentie hiervan is echter dat complexiteit en het aantal parameters toeneemt, handhaving moeilijker wordt en de integrale sturing van het Niet Meer Dan Anders principe ondermijnt wordt.

Wij pleiten er dan ook voor om het Niet Meer Dan Anders principe explicieter neer te zetten als het overkoepelende uitgangspunt op het moment van de investeringsbeslissing. Na de investeringsbeslissing kan vastrecht (warmte en koude) inclusief afleverset bevroren worden voor de contractduur en de variabele kosten geïndexeerd worden op basis van de CBS energie index. Dit geeft duidelijkheid voor zowel consument als leverancier en drijft realisatie van duurzame en economisch effectieve systemen.

Daarnaast pleiten wij ervoor om minder kostencomponenten vast te leggen in maximum tarieven. Dit leidt namelijk tot gaten in de wet en doet afbreuk aan het NMDA principe en dit kan tevens leiden tot remming van alternatieve systeemvormen en investeringsvormen (consument koopt bijvoorbeeld deel van de afleverset als initiële investering).

Met de modelberekening van ACM kan voor iedere situatie een duidelijk vergelijk gemaakt worden. Hierbij is het alleen belangrijk de gasreferentie situatie en de uitgangspunten ten aanzien van rentevoeten vast te leggen. In deze gasreferentie situatie zien we ook graag een duidelijk koppeling tussen het aantal GJ wat benodigd is voor het verwarmen van 1 m³ water tot een bepaalde temperatuur. Op die manier ligt de maximale prijs voor warmwater per m³ eenduidig vast.

Bij het reguleren van de kosten voor koude dient verder ook aandacht te zijn voor de feitelijke prestatie die op dit gebied door leveranciers wordt geleverd. Op die manier kan de consument ook tijdig besluiten of aanvullende installaties noodzakelijk zijn om het beoogde comfort in de zomer te garanderen.